

BACSMEGYEI NAPLÓ

XXIII. évfolyam

Subotica, szerda 1922. augusztus 2.

209. szám

Megjelenik minden reggel, ünnep után és hétfőn délben
TELEFON SZÁM: Kiadóhivatal 8—58, szerkesztőség 5—10

Előfizetési ár: negyedévre 90 — dinár

SZERKESZTŐSÉG: Kralja Alexandra-utlica 4 szám alatt
Kiadóhivatal: Kralja Alexandra-utlica 1 (Lelbach-palota)

Az állam hitele

A dollárok, amelyeket egy amerikai bankcsoport meglehetősen drágáron folyósít az SHS. királyságnak, talán már utban vannak a tengeren túlról. Kumanudi pénzügyminiszter javaslatából nemsokára törvény lesz s a jugoszláv valuta még sem javul lényegesen. Hozzá kell tőrdnünk, hogy a dinárnak külföldön ugyanannyi marad az értéke, mint ma. A beföldi vásárló ereje még mindig kevesebb, mint amennyire a külföld becsüli. A dinárt Romániában, Ausztriában, Magyarországon sokkal több buzát, húst, szövetet vásárolhatunk, mint idehaza.

Fátum ül ezen az országban, a melynek a békeszerződések olyan területeket jutattak, amely gazdag gabonában, ércben, fában, a természet összes javaiban. A nemdolgöző és a rosszul dolgozó emberek fátumszerűen ránehézednek az állami és gazdasági élet minden ágára. Fájdalmasan kell érezni, hogy a rossz politika mennyire megakaszt minden kezdeményezést, mennyire lehetetlenné teszi minden tervnek reális valósággá válását.

A szabadságokkal Európa egyetlen országában sem bálnak napnapság valami bőkezűen. A háboruból vett és életet kockáztató tömegek ma is ugyanolyan, vagy még teljesebb politikai és gazdasági elnyomtatás alatt élnek, mint a háború előtt s ha seregszemlértartunk azok felett az államok felett, amelyekben nemzetiségi kisebbségek is állnak, mindenütt halljuk az elnyomottak panaszait, az emberi és polgári jogok érvényesítéséért való harc sikertelenségei feletti siránkozást. A helyzetet talán csak azért látjuk másnak az SHS. királyságban, mert az itteni viszonyoknak közvetlen tanúi és szenvedői vagyunk. A rövidlátás s a koncepció hiánya, amely a nemzetiségi kérdésben megelégszik azzal az eredménnyel, hogy minél nehezebb, vagy teljesen lehetetlenné tegye, hogy politikai téren s a gazdasági életben szabadon érvényesülhessen a tudás és a tehetség, ha azt nem támogatja egyúttal az uralkodó nemzethez való tartozás, tobbodik az állami élet egyéb megnyilvánulásában is.

Az iskolás gyerekeket a nemzetiségi hovatartozandóság tekintetében aszerint osztályozzák, hogy az apjuk vezetékeve milyen betűkre végződik. A közlekedést, vasutat, postát úgy tökéletesítik, hogy kipróbált és nehéz esztendőket munkáiban bevált alkalmazottakat gyakorlatlanokkal cserélik fel. — A közigazgatási apparátus mintha egyetlen probléma megoldására való volna, arra, hogy

adózásban, állások betöltésében, igazságszításban éreztesse azt, hogy a modern állam alapja: a jogegyenlőség, csak fikció és az állam e nélkül is boldogulhat. Az a törekvés, amely az egész világot enyhíteni akarja a szociális és gazdasági egyenlőtlenséget, egy a természetes rendjét, folytonosságát és sikerét veszélyeztető agrárreformmá torzul. Az igazság érvényesítése minden nap drágul s minden nap nehezebb lesz, mert sok leleményességgel részt vettek a bírói függetlenség elvénél, csak hogy szabaduljanak azoktól a bíraktól, akik ismerik azokat a speciális jogszabályokat, amelyek az országnak azon a területen vannak életben, amelyeken eddig működtek.

Hogy a váomok és a pénzügyek terén milyen balkezes politika érvényesül, arról nem egyszerűnk már s annak súlyát mindenki érzi, aki itt él és dolgozni akar.

Ennek a szerencsétlen politikának kell a rovására irni, hogy az állami beruházásokra felvett belső kölcsön elfogyott s a nagy és jó-

vedelmező beruházások jelentéktelenné zsugorodtak össze, hogy az amerikai kölcsön felhasználására megindult harc nem azt a szempontot domborítja ki, hogy mit kell legelőször megcsinálni az ország érdekében, hanem hogyan lehet kortes érdemeket jutalmazni, pártérdekeket kielégíteni mandátum sóvárgást elősegíteni, hogy vasut, hid, utt épüljön, ahol a képviselő akarja, nem pedig ahol az ország érdekében szükséges.

És e politika büne, hogy akkor amikor az ország polgárainak áldozatkészségét s a külföldi pénzpiacot akarja igénybe venni, olyan ígéretek nem teljesülnek mint a husz százalékos bonnok beváltása s olyan kötelezettségek tagadának meg, mint a belső kölcsön papírjainak hetvenöt százalékban való lombardirozása.

A belső kölcsön sikerült, az amerikai hitel, ha drágán is, de meg van, de ilyen politika mellett kaphat-e még egyszer akár polgáraitól, akár a külföldtől hitelt az állam

Felfüggesztették Sztojkov alispánt

Vlaskalin főinspektor mint alispán-helyettes vezeti a vizsgálatot

Beográdból jelentik: Dr. Kumanudi Koszta pénzügyminiszter, mint a belügyminiszter helyettese, kedden délután aláírta azt a végzést, mely szerint Dr. Sztojkov Mózes bácsmegeyi alispánt felfüggesztí állásától. A felfüggesztés tartama alatt Dr. Sztojkov tisztségének csak egy harmad-részt kapja. A belügyminiszter-helyettes egyidejű rendelkezése szerint Dr. Vlaskalin Milorád belügyminiszteri főinspektor Somborba utazik és az új alispán kinevezéséig átveszi az ügyek vezetését és ő vezeti az adminisztratív vizsgálatot is Sztojkov ellen.

Ezzel egyidejűleg Somborba megy Kátics Koszta belügyminiszteri felügyelő is, aki a büntügyi vizsgálatot fogja vezetni. Nincs kizárva, hogy a vizsgálat folyamán Karakacsyics Gábor subotikai rendőri kapitány is Somborba rendelik a nyomozás idejére. Ezen kívül a belügyminiszter könyvszakértőket is delegált a vizsgálat megkönnyítésére.

Sztojkov alispán menesztését a demokráta-párt Jaksics - csoportja követelte, csupán dr. Setyevov Szlávó képviselő ellenezte a felfüggesztést.

Dr. Jaksics Zsarkó az alispán felfüggesztésével kapcsolatban a Bácsmegeyi Napló munkatársának a következő nyilatkozatot tette:

— A Sztojkov-ügy kellemetlen és kínos dolog, nem szívesen nyilatkozom róla. Hat héttel ezelőtt nemcsak

suttogtak, de nyilvánosan is beszéltek az állítólagos visszaélésekről, a melyeket Sztojkov alispán nevével hoztak kapcsolatba. Ekkor azt tanácsoltam Sztojkovnak, hogy mondjon le. Ő azonban nem fogadta meg tanácsomat, hanem Beográdba jött és a belügyminiszter előtt tapintatlanul és alaptalanul megvádolta az összes demokráta képviselőket. A demokráta képviselők erre, nem azért, mert Sztojkov vádat emelt ellenük, hanem közérdekből, követelték az alispán eltávolítását. Közben büntető eljárást is indítottak Sztojkov ellen. A vizsgálat folyamán állítólag egyes visszaélések beigazolást is nyertek.

A demokráta ennek folytán ismétlen megfüggeszték az alispán menesztését, a belügyminiszterválság azonban késleltette az ügy elintézését. Most, amikor Kumanudi pénzügyminiszter ideiglenesen átvette a belügyi tárcát, a demokráta képviselők hétfőn megjelentek nála, és újból kérték Sztojkov felfüggesztését, ami mára meg is történt. Hogy Sztojkov büntös-e vagy nem, annak elbírálását a törvényszékre és a közvéleményre bízom. Sem engem, sem a többi demokráta képviselőket nem vezetett semmi más érdek, tisztán képviselői kötelességérzetünk.

— Vlaskalin főinspektorunk Somborba való küldetését. — folytatva Jaksics képviselő — szerencsés gondolatnak tartom már azért is, mert ő egyike a belügyminisztérium legképzettebb magasrangú tisztviselői-

nek, aki felette áll minden párt- és egyéb érdekeknek és kitünően ismeri a vajdasági viszonyokat. Vlaskalin több héttig fog Somborban tartózkodni, mely alkalommal az egész bácsmegeyi közigazgatást revízió alá veszi.

Nem marad magyar bíró

Felmentették állásukból az áthelyezett bírákat

Kedden érkezett a suboticei kerületi törvényszékhez az igazságügyi miniszter rendelete, amely az eddig itt működött és innen más törvényszékhez, illetve járásbírószághoz áthelyezett magyar bírákat, névszerint Lánen Antal, Kovács Lajos, Bakula Géza, Malitsza Géza és Rottmann dr. törvényszéki bírákat, Bodnár Sándor és Bistyak járásbírókat e hó 15-ével az itteni szolgálat alól felmentti.

Amíg e rendelet meg nem érkezett, azt leletett himni, hogy sikere lesz annak a mozzalumnak, amely a bírák felcserélése ellen indult, de a melynek az az érve, hogy az illetésűen elhatározott áthelyezések az igazságszolgáltatás kárára vannak, Beográdban nem talált megállgatásra.

A Bácsmegeyi Napló a múlt hetekben részletesen foglalkozott a suboticei kerületi törvényszékkel és járásbírószágnál beállott és bekövetkező személyi változásokkal és ennek kapcsán részletes kimutatást közölt a restanciákról, amelyek feldolgozásra várnak.

Kimutatuk, hogy közel megegyező darab elintézetlen polgári elsőfokú, 791 darab büntető első- és másodfokú és közel 2200 darab polgári fellebbviteli elintézetlen ügy fekszik a törvényszéken.

Ezek az ügyek tulajdonképpen részben magyar ügyek, olyanok, ahol mind a katta magyar nyelven van megfogalmazva és ezeket sem lefordítani, sem pedig tolnács igénybevételevel elbírálni nem lehet. Ezeket csak magyarul tüköletesen beszélő bíró intézheti el.

A magyar anyanyelvű bírák távo-zása tehát azt jelenti, hogy a hátralekös ügyek elintézésére nem áll rendelkezésre megfelelő munkaerő.

De rá kell mutatnunk arra, hogy az áthelyezések által számbelilleg is csökkent a suboticei törvényszék és járásbírószágit bíró létszáma, de a munka természetesen nem csökken, sőt erősen szaporodik.

Az eltávozott Mácsik Szilárd elnök helye még mindig nincs betöltve és az elnöki teendőket Pavlovics István dr. látja el. Ugyancsak nincs betöltve az eltávozott Marucsics Koszta vizsgálóbíró állása. Elment Gvozsvyik Vladimir bíró és most elmegegyező hely magyaryanyanyelvű bíró. Ezzel szemben az összes szaporulat két bíró és egy tanácselnök.

Az ügyészegén is kevés a létszám, mert az eltávozott Aradszki

Iván dr. helye még mindig nincs betöltve.

A tényleges helyzet legtárgyalogabb bírálat mellett is meg kell mondani, hogy ha nem történik intézkedés a bajok orvoslására, hovatovább formálisan megakad a — folyton szaporodó — munka a törvénytöréseken, az orvoslát pedig — ezzel mindenki teljesen tisztában van, aki a helyzetet ismeri, — nem lehet más, mint a bírói létszám tetemes szaporítása és köztük olyan bírák kinevezése, akik az államnyelv mellett a magyar nyelvet is tökéletesen bírják.

Az igazságszolgáltatás azzal, hogy

A görögök Konstantinápoly ellen

Pánik Konstantinápolyban, menekül a lakosság — Szmirnát független állammá kiáltották ki — Ellentétek a szövetségesek közt — Lloyd George a görögök ellen — A törökök is támadásra készülnek

Görögország felvonultatta csapatait Konstantinápoly ellen és egyszerűen nyüzsgés és nyugtalanság támadt az összes államok külügyi hivataiban. Különösen az angol és francia diplomácia szívesen föl élesen a görögök katonai akciójának híreire. Ez a két nagyhatalom már két év óta kényelmes páholyból nézi a két kis nép, a török és a görög véres veredekét, hiszen bármely felgyözelmenek vagy az angol vagy a francia lesz a haszonélvezője. De Konstantinápoly az más. Azt nem engedhetik hadszíntérre tenni ennek a városnak a sorsát illetően nem engedhetik befejezett helyzetet teremteni. Konstantinápolyt a fegyverszünet óta antant csapatok tartják megszállva és a görög török háború ellen semleges zóna védi. A nagyobb nyomtatékot ehhez a Boszporushoz horgonyzó vegyes antant flottószolgálatja. A görög kormány ugy látszik nagyon tart Kemal pasa diplomáciai sikereitől, aki a hatalmak legutóbbi békeajánlatára avval felelt, hogy nem csak Kiszázsa, hanem Trácia elzárása kitűztetését is követeli. *Towhead* tábornok, aki a görögök protektorának, Angliának nevében tárgyalta Kemal pasával, olyan jeleneteket küldött Londonba, hogy Kemal követeléseit jogosultak. Ezért egyszerre két ponton is elébe akar vágni Konstantin királyi kormánya a béketárgyalásoknak. Az egyik terv Konstantinápoly megszállása, a másik Szmirnának és környékének önálló államává való kikiáltása a görög hadsereg védelme alatt. Katonai szakértők szerint a csatározások vonalon felvonultatott három görög hadosztály nem lesz ugyan elégséges a város megszállására, különösen ha az antant csapatok komoly ellentállást fejtenek ki, de ma még nem lehet tudni, nem készít-e elő a görög vezérkar újabb meglepetéseket is.

A görögök diplomáciai veresége

A diplomáciai fronton az eddigi jelek szerint a vakmerő görögök már is elvesztették a játszmát. Az angol diplomácia nem hajlandó fedezni ezt a megkérdőjelezés nélkül megkezdett kalandot és Londonból erőteljes visszautasításról számolnak be következő távirataink:

London. Félhivatalos forrásból

megbolygatták a vajdasági bírák elhelyezkedését azért is kritikus helyzetbe került, mert az *dihelyeztet bírák egy része lemond.* Azok közül a bírák közül, akiket Suboticára helyeztek, *többször nem jönnek ide* s az innen áthelyeztet bírák egy része is más pályán keres megélhetést. Lehet, hogy ennek az ötletszerűen elhatározott, a törvénytörések vezetőinek meghallgatása nélkül végrehajtott áthelyezéseknek ez volt a célja. Ezt a célt mindenesetre sikerült elérni, csakhogy igen drága árt kell fizetnünk érte. A bírói intézmény és az igazságszolgáltatás került válságba az ország egy részében.

tesztünk, hogy Anglia és Franciaország között teljes egyetértés alakodott Konstantinápoly semlegesítésének megvédése kérdésében. A Downing-Streeten ma a nézet uralkodott, hogy a görögök Konstantinápoly ellen való katonai demonstrációja igen valószínűtlen. A török-görög konfliktust részletes megbeszélés tárgyává teszi a francia és angol miniszterelnök találkozási alkalmával, mielőtt Poincaré Párisba érkezik.

Lloyd George nyilatkozik

London. Lloyd George az alsóházban egy interpellációra adott válaszában kijelentette, hogy az athéni angol képviselő e hó 29-én görög jegyzékét vette át, amely Konstantinápolyban a görög csapatok által való megszállásról vonatkozik. Ugyanazon a napon az athéni angol képviselő Londonból kapott utasításai értelmében ova intette a görög kormány, azoktól a komoly következményektől, melyeket ez a lépés magán után vonhat. A görög külügyminiszter erre határozottan biztosította az angol képviselőt, hogy a görög haderők a szövetségesek engedelmére nélkül semmi szín alatt sem fognak a semleges zónába bevonulni. A görög kormány eljárása nyilván a keleti kérdés rendezését akarja siettetni.

Arra a kérdésre, vajjon van-e tiltás arra, hogy sevesri szerződés valamennyi szignatárius hatalmát minél előbb konferenciára fogják összehívni, Lloyd George kijelentette, hogy ilyen konferenciát most nem terveznek. Az angol kormánynak ebben a pillanatban *nincs szándékában a keleti kérdésben érd. kelt hatalmakat konferenciára összehívni.* Ellenben az érdekelte szövetséges hatalmak és az athéni, konstantinápolyi, angonai kormány képviselőivel való összejövetelét tervezi.

A franciák bonyodalmaktól tartanak

Párisban nem látják olyan optimistikusan a helyzetet, különösen azok miatt a hírek miatt, melyek a görögök felvonulásának fejlődéséről szólnak. Az antant táviratok melyen bevilágítanak azokba az ellentétekbe, melyek Páris és London között a keleti kérdésben fennállnak.

Páris. Csatározás környékén a görög és török csapatok között

újabb össz ütközés történt, melynek a görögökkel a semleges zónából kiszorították.

Az a hír, hogy a görögök Konstantinápoly ellen vonulnak, a városban nagy nyugtalanságot idézett elő. Az európai partok török lakosai elhagyták lakásait és a Boszporusz ázsiai partjára költöztek. A rendőrség közbelépésére volt szükség a megbolygatott rend helyreállítására. A perai görögök tüntetéseket rendeztek a török lakosság ellen.

A párisi sajtó jelenti, hogy Görögország Konstantinápoly ellen irányuló terveit meg akarja valósítani. Egyes lapok azt vélik, hogy egy újabb Balkán-krízis ki-törése Anglia magatartásától függ. Az a nézet is járja, hogy Lloyd George ki akarja tolni Poincaréval való találkozását, míg a görögök a Konstantinápoly elleni felvonulásukkal elkészülnek. Mindenesetre feltűnő, hogy Lloyd George az összejövetelt augusztus 7-re tűzte ki, közvetlenül azután, hogy a görög kormány jegyzékét a szövetségeseknek átnyújtotta.

A görögök hadmozdulatai

Páris. Az United Telegraph jelenti: Politikai körökben nagy a nyugtalanság a közel keleti események miatt. Smyrna autonómiájának kikéltása, továbbí görög csapatok összevonása a csatározási vonal mentén ennek bizonyosságát látszanak szorgosítani, hogy a görögök nem egykönnyen mon-

Megszüntetik a filmek magyar felirásait

Meg a mozitól is megfosztják a magyarokat — Az új filmcenzúra hatása

A Vajdaságban speciális hivatalosa volt az utolsó években a mozinak. Az itteni magyar tömekek évek óta meg vannak fosztva színházról, a magyaroknak — szomorú, de így van — ugyszólván egyetlen szórakozásuk a mozi volt. Sőt több volt szórakozásnál, mert könnyek is nehezen jöhetnek be s azt lehet mondani, hogy a világ színmű- és repényirodalmát a filmről ismert meg a magyar publikum.

És ahelyett, hogy a magyar színházak megnyitása felé haladnának, most még a mozitól is megfosztják a magyar közönséget, miután megszüntetik a filmek magyar felirásait.

Az új sérelem okai a most készülő filmcenzúra-rendeletben keresendők. Ennek a rendelet-tervezetnek csak egy praktikus újítása van, az tudniillik, hogy *egysége van a filmek cenzurájánál*, minthogy azt ezentúl Beogradban és Zagrebban központi cenzúra-bizottságok fogják az egész országra néző érvényes hatállyal végezni, míg eddig a filmek cenzurája a vidéki hatóságok önkényének volt kitéve. Sérelemes rendelkezése azonban már az új cenzúra-rendelet tervezetének, hogy tizen-nyolc évben állapítja meg azt a korhatárt, amelyen alul lévő korban senki se nézhet meg mozi-eladást. Nem kell tulságosan szabadelvűen gondolkodni, elég csupán rámutatni a külföldi államok példájára, annak megállapításához, hogy ez a korhatár *tulságosan magas.* Majdnem mindennütt, ahol filmcenzúra érvényben van, tizenhat év a korhatár

denek le arról a tervükről, hogy Konstantinápolyt megszállják.

Páris. Athénből és Konstantinápolyból ideérkezett hírek szerint a görög csapatok felvonulása a Csatlódzsa-vonalon előtt befejezést nyert.

Egy konstantinápolyi jelentés szerint a török kormány jegyzékben tiltakozott a nagyhatalmaknál a görög csapatösszevonások miatt. A jegyzék pontos adatokat közöl a görög csapatokról és a nagyhatalmaktól Konstantinápoly semlegesítésének megvédését követeli.

Védekeznek a törökök

A szövetségesek is megerősítik csapataikat. Maltai jelentés szerint a sussexi második ezred parancsot kapott arra, hogy hajóra szálljon és Konstantinápolyba menjen.

A törökök azonban nemcsak jegyzéket küldöttek, hanem katonai erővel is megakarják akadályozni Bizánc megszállását. Konstantinápolyi jelentés szerint a *kemalista kormány kijelentett, hogy ha a görögök átépítik a Csatlódzsa vonalát, a kemalista haderők a derindjai semleges zónán keresztül nyomulnának Konstantinápoly felé.*

Szmirnában, ahol *Stergidasz* görög tábornok a megszállott településeknek egy kiárványban állami önkormányzatot ajándékozott, újabb hírek nem érkeztek. Nem valószínű azonban, hogy ez az autonómia hosszú életű lehetne.

és ez az indokolatlan rendelkezés nagy ártalmára lesz a jugoszláv filmparnak.

Még sokkal sérelmesebb azonban a készülő rendeletnek az az intézkedése, amely szerint a *filmeken ezentúl cirtill-betűs felírás is kötelező.* A jugoszláv filmkölcsonző vállalatok ugyanis eddig csupán atinbetűs szláv felirással és magyar címekekkel látták el a filmeket, ami teljesen elegendőnek is bizonyult, miután minden szláv ismeri a latin írást. Most azonban a kötelező cirtill felírás egymaga nem lesz elegendő, amennyiben a horvát közönség ragaszkodik a latinbetűs felírásához. Egy új felírás azonban óriási költséget jelent és a *filmek kölcsonzési díját mintegy 50—60 százalékkal drágítaná meg.*

Ez a körülmény válságba sodorná a jugoszláv filmpart és az amugyis tengődő mozikat és ennek kikérülése érdekében a jugoszláv filmkölcsonző vállalatok elhatározták, hogy a kötelező cirtill felírás helyett ezentúl megszüntetik a filmek magyar nyelvű felirásait. A legsérelmesebb az egész ügyben az, hogy bár az új filmcenzúra-rendelet parlamenti tárgyalását egyelőre elhalasztották és az csak hónapok múlva fog érvénybe lépni, a jugoszláv filmkölcsonző vállalatok közös megegyezés alapján *már megszüntették a magyar felirások készítését*, úgy, hogy az ezután forgalomba kerülő filmek már magyar felirások nélkül foglalkoznak leperegni.

Hogy a mozi mai technikája mellett a felírás nélküli film mit jelent, azt nem kell bővebben ma-

gyarázni. Nagyon jól tudja mindenk, aki csak egyszer is volt moziban, hogy a film nem tudott még odáig tökéletesedni, hogy felirások nélkül is élvezhető és érthető legyen. Miután pedig a szlávul nem tudó magyar vagy német közönség nem értheti meg magyar felirások nélkül a filmeket, természetesen következménye az újrendelet folytatán beállt helyzetnek, hogy a magyar közönség kénytelen lesz lemondani egyetlen szórakozásáról: a moziról is. Ez pedig egyet jelent a vajdasági mozgófénykép-színházak legsúlyosabb válságával. Csöd fenyegeti a vajdasági mozikat, ha nem segítenek még idejében ezen a bajon, amely súlyos sérelme a magyaroknak, melyet most a mozitól is megfosztanak.

Eckhardt visszavonta lapbetiltó indítványát

Budapestről jelentik: A magyar nemzetgyűlés keddi ülésén folytatott az indemnitási vita során benyújtott határozati javaslatok feletti döntést. *Buday* Dezsőnek az ármentesítés államosítására vonatkozó javaslatát, valamint *Pikler* Emil javaslatát, hogy a kereskedelmi alkalmazottak részére a biztosítást tegyék kötelezővé, elvetették.

Ezután következett *Eckhardt Tibor* Az Est, Pesti Napló, Magyarország és Világ betiltására vonatkozó javaslatát.

Bethlen István miniszterelnök kijelenti, hogy nevezett lapokká lényeg vékeseznek tartja a forradalom előidézésében. Mindjárt a kommun bukása után jogos is lett volna szerinte is ezeknek a lapoknak betiltása, azonban ez akkor nem történt meg, azóta pedig négy év telt el és miután hat hónap alatt elévülnek a sajtó útján elkövetett vétségek, négy év után nem volna helyes felelősségre vonni ezeket a lapokat azért, amit annak idején írtak. Különben is a lapbetiltás a kormány székre nincs joga, amit nem oszthat meg senkivel. A szóban lévő indítványt tehát beavatkozás a kormányzat tevékenységébe. Kijelenti, hogy minden olyan esetben, amelyben egy lap visszatérne az 1918-ban követelt utra, a kormány ügyviselni fog a lapbetiltás jogával. Kéri a határozati javaslat benyújtóját, vonja vissza az indítványát. Amennyiben ezt nem tenné, a részéről ezzel szemben állást kellene foglalni és a javaslat megszavazását a kormánnyal szemben bizalmatlanságnak tekintene.

Ezután *Eckhardt Tibor* kijelenti, hogy mivel bizik a kormány erejében és a miniszterelnök nyilatkozatát helyesnek ismeri el, indítványát visszavonja. Erre *Kiss Menyhért* jelentkezik szólásra, hogy miután *Eckhardt* indítványát visszavonta, ő az indítványt magáévá akarja tenni. Az elnök azonban kijelenti, hogy ennek nem adhat helyet, mire *Kiss Menyhért* leül és a baloldali viharos lármája közben *Pakots József* odakiáltja feléje, hogy emlékszik még, amikor *Kiss Menyhért* órák hosszat *desorgolt* versikével ezeknek a lapoknak a szerkesztőségében.

Még néhány határozati javaslat elvetése után az indemnitást el-

talánosságban elfogadták s áttértek a részletes vitára.

Szerdán tárgyalják a román megszállás ügyét

Eredeti terv szerint a magyar nemzetgyűlés keddi ülésén kellett volna a Friedrich-kormány tagjainak *Sándor Pálnak* a románok behívása tárgyában tett interpellációjára nyilatkoznok. *Friedrich* napirend előtt óhaj-

tották volna felszólalásaikat megtartani, azonban az indemnitási törvény tárgyalására sürgősség lévén kimondva, napirend előtti felszólalásra a házszabályok értelmében nincsen mód. Elhatározták ennél fogva *Friedrich*ek, hogy a szerda délutáni ülés elé tárják a szenzációs anyagot, annál is inkább, mert *Bethlen* István gróf miniszterelnök szerdán válaszol *Sándor Pál* interpellációjára.

Ausztria megszegte a velencei egyezményt

— Konfliktus Ausztria és Magyarország között —

Magyarország és Ausztria között újabb konfliktus állott elő. A magyar kormány ugyanis a nyugatmagyarországi határkiszárazás ügyében a határkiszárazó bizottságok javaslatára vonatkozólag a velencei egyezmény értelmében a Népszövetségi Tanács döntését követelte, amit az osztrák kormány nem akar elfogadni. A határkiszárazó bizottságok Magyarország javára tettek előterjesztést nemrégiben a Népszövetségnek. Az osztrák kormány azonban, nem tudni, milyen indoklással, arra az álláspontra helyezkedett, hogy nem ismeri el ebben az ügyben a Népszövetség döntőbírói jogát, bár ezt a velencei egyezmény kimondottan előírja. Az osztrák kormány szerint a

Népszövetségi tanács határkiszárazási kérdésekben csak közvetítő joga van, a döntésre nem illetés.

Ausztriának ez az indokolatlan viselkedése nagy feltűnést keltett Magyarországon. A magyar lapok elkseredéssel írnak az osztrák kormányának a velencei egyezményt sértő állásfoglalásáról és követelik, hogy a kormány haladéktalanul intézkedjék, hogy Ausztria betartsa a velencei egyezmény erre vonatkozó paragrafusát. Valószínű, hogy a magyar kormány először magával az osztrák kormánnyal próbálja elintézni ezt a konfliktust és csak akkor fordul a nagyhatalmakhoz, ha az a megegyezésre való törekvését véglegesen és határozottan elutasítaná.

Megválasztották az államtanácsot

Az inzultált újságírók ügye a parlament előtt — Vizsgálat Popadics vesztegetési ügyében — A belpolitika hírei

A parlament keddi délelőtti ülésére szaklatlanul nagy számmal jelentek meg a képviselők, akik *Inkovic* és *Pavlovics* újságírók ügyében elmondandó interpellációra voltak kíváncsiak.

A napirend előtt *Ribar* elnök bejelenti, hogy napirenden az államtanács tagjainak megválasztása szerepel.

Ezután *Krisztán* szociáldemokrata elmondja interpellációját az *Inkovic* és *Pavlovics* elleni támadás ügyében. Elsősorban rámutat arra, hogy interpellációjának elmondására csak két órával múltán kerülhetett sor. Kijelenti, hogy ebben az ügyben tisztán az ügyet, hogy a bűnösök lakóinak, hogy elvegyék büntetésüket végre azok a tiszték, akik *Inkovic* és *Pavlovics* újságírókat, a *Republika* munkatársait megverték.

Vásztics hadügyminiszter válaszában kijelenti, hogy a nyomozás ebben az ügyben nem tudott semmi eredményt elérni, miután a támadók nem voltak ismeretesek. *Ivanics* képviselő közbeiktalt: És mi lett volna akkor, ha mindketten meghaltak volna? Nem lehetett azt megállapítani, hogy a támadókat felbérelték-e. A magánvádlók nem hoztak fel semmiféle bizonyítékot arra nézve, hogy ki támadta meg őket és így a nyomozók nem tudtak semmi eredményt sem elérni.

Krisztán Edvin kijelenti, hogy nincs megelégedve a miniszter válaszával. A bűnösök szigorú megbüntetését követeli.

Lázics Vojta (földmivesspárti) támadja a hadügyminisztert amiatt, hogy az ilyen inzultusok büntetlenül maradnak.

Gyonovics (közársasági) tiltakozik a katonaságnak a politikába való beavatkozása ellen.

Dr. Derzsics (nemzeti szocialista)

parlamentari bizottság kiküldetését kívánja, dr. *Popovics* Matije (földmivesspárti) pedig követeli a támadók megbüntetését.

Dr. Risztics ezután azt a javaslatot terjeszti be, hogy térjenek át a napirendre, amit a szkupstina elfogad.

Az elnök az ülést 12 órakor bezárja.

A délutáni ülést 5 órakor nyitja meg *Ribar* elnök. Napirenden az államtanács tagjainak, valamint a legfelső állami számvevőszék egy tagjának megválasztása szerepelt. Napirend előtt *Duhics* Dusan földmivesspárti képviselő bejelenti, hogy miután az államtanács megválasztásáról szóló törvény értelmében már július 6-án meg kellett volna választani az államtanács tagjait, de a kormány ezt az ország érdekeivel ellentétben egészen mostanig halasztotta, valamint azért, mert csupa demokráta és radikális tagot akarnak az államtanácsba választani, a földmivesspárt a javaslat ellen fog szavazni.

Ezután *Derzsics* klerikális képviselő pártja nevében szintén különvéleményt jelentet. Kijelenti, hogy az államtanács nagyfontosságú állásában a három népi nincs arányosan képviselve, mert a 24 tag között csak 4 horvát és 2 szlovén van, miért is a klerikális párt nem szavazza meg a javaslatot.

Ezután *Ribar* elnök javaslatára két háromtagú ellenőrző-bizottságot választanak, majd áttérnek a szavazásra.

Először a legfelső állami számvevőszékbe egy tagot választanak. 169 szavazatból 134 esik *Protics* Mihajlónak, míg *Dinics* Andreja 24 szavazatot kap, 11 szavazólap pedig üres.

Ezután az államtanácsnak a király

által kijelölt 12 tagját választják meg, névszerint a következőképpen:

Dr. Policsevics Mihajló, *Vuletics* Veliszláv, *Rajcsevics* Mirosláv, *Avangylovics* Zsviojin, *Sztanisics* Alex, dr. *Bogdanovics* Jován, dr. *Postonnyák* Frányó, *Foravics* Mihajló, *Gyuranovics* Ilija, *Popovics* Dimitrije, *Uspedarovics* Ibrahim bég és dr. *Skarja* Iván.

Utána áttérnek az államtanács többi tagjainak megválasztására. A szavazatok a következőképpen oszlanak meg: *Domanico* Mazzi 144, *Jankulovics* Lázár 145, dr. *Gyurjevics* Nikola tartományi főnök 139, dr. *Protics* sislaki ügyvéd 144, dr. *Pusicki* Mita képviselő 144, *Radvilovics* Mihajló bíró 142, *Dimitrijevic* Karics nyugalmazott kuriai elnök 153, dr. *Jovanovics* Radoja állami adóigazgató 120, dr. *Vukanovics* Száva főtanácsos 145, dr. *Szagadin* Steván miniszteri osztályfőnök 153, dr. *Sardarics* Rudolf osztályfőnök 153, dr. *Alannovics* Dragomir volt miniszter 145, *Szimidics* Miloje bíró 155, *Vojnovics* Vladimir gimnáziumi igazgató 145, *Szapcsanin* Pava gimnáziumi igazgató 143, *Misevics* Sudojev osztályfőnök 145, *Sztfanovics* Milivoj bíró - 145, *Anasztasjevics* Grigorjev igazságügyminiszteri osztályfőnök 145, *Tomic* Gréta gimnáziumi igazgató 145, *Pavlovics* nyugalmazott polgármester 145, *Jovics* Mihajló bíró 145, *Gyoric* Ljuba bíró 145 és *Obredovics* Dragutin 145 szavazattal.

Elnöknek 145 szavazattal *Gyurjevics* Marko volt igazságügyminiszter, alelnökké pedig 145-145 szavazattal *Markovics* Pérot és *Rajar* Jankót választották meg.

Ezután az ülést az elnök berekesztette.

Popadics vesztegetési alicsja

Beogradból jelentik: A *Popadics* Glisa megvesztegetési ügyekben kiküldött parlamenti bizottság kedden *Jerevics* Jeremija földmivesspárti képviselőt kihallgatta. *Jerevics* kijelentette, hogy az alkotmány fölött meg szavazás előtt a klub helyiségéből kihívta őt *Popadics* és kijelentette neki, hogy ötven, sőt százezer dinárt kapna, ha az alkotmányt szavazta. Azt állította, hogy a kormány megbizta őt, hogy a földmivesspárti képviselőket akiráljon az alkotmányra. *Jerevics* kijelentette, hogy *Popadics* ajánlatát elutasította és közölte vele, hogy ő minden díjazás nélkül is az alkotmányra szavaz. Az ajánlatot még aznap közölte klubjával, ahol egyetértettek abban, hogy *Popadics* nem komoly ember és ki is zárták a pártból. Ő pedig a klub hozzájárulásával, nem jelent meg az alkotmány fölötti szavazásnál. Kijelentette, hogy vállomásra kész az esküt is letenni. Elhatározta a bizottság, hogy *Stamianin* Borát is kihallgatták, aki beadta képviselői mandátumáról való lemondását.

ROSSIJA—FONCIERE

biztosító- és viszontbiztosító társaság
Az SHS. állam legnagyobb nemzeti intézeke.

Főigazgató: *Enbo* (Pitelbank-aleta)
Főgyűlés: *Subotic*: Községi Bank és
Somborban: *Bázmegyal Agrárkassza*

A mindennapi kenyérünk...

— Ujra drágulnak az árak —

A napról-napra fokozódó drágaság, amely már teljesen elviselhetetlenné teszi a középosztály helyzetét, ismét tarthatatlannabb méreteket ölt. Mindennek az ára a buza és a kenyér árához igazodik és ezeknek az elsőrendű fontosságú közszükségleti cikkeknek az ára újra emelkedett. A gabonaárak állandó emelkedésével természetesen lépést tartanak a pékek és így történt meg, hogy a **leher kenyér kilójának árát hétfőn 20 koronáról 22 koronára, a barna kenyérért pedig 16 koronáról 18 koronára emelték.**

A kenyér árának emelkedésével egyidejűleg általános drágulás is tapasztalható újból a suboticei piacon. A főzelékfélék indokolatlanul magasak, különösen megfizethetetlen a paradicsom, uborka és zöld paprika. A drágaság terén vezet még a gyümölcs is, 3-4-40 koronát kérnek egy kilogramm almáért vagy körtéért és hasonló magas ára van minden más gyümölcsfélék is.

A drágaság enyhülésére semmi remény nincsen, sőt a pékek már **kiáltásba helyezik, hogy a gabona árának további emelkedése esetén kényszerűen lesznek a kenyér árát rövidesen újra megdrábitani.** Ezek a szomorú kiáltások annál elkeserítőbbek, mert itt a dusán termő Bácskában, az ország legtermékenyebb területén egyáltalán nincs megindokolva a gabona-áraknak ez a rohamos emelkedése és azt ezt nyomon követő kenyér-drágulás.

Hogyha a tél elején okvetlenül jelentkező gazdasági katasztrófát megakarják a hatóságok előzni, úgy feltétlenül szükség van arra, hogy erőlyesen intézkedjenek az illetékes hatóságok a túrheterónné váló drágaság letörésére. Ha az ármegállapító-bizottságok nem is váltak be annak idején, meg kellene találni a módját annak, hogy az árak szédületes emelkedése elé korlátokat állítsanak.

Szlovák gimnázium Békéscsabán

A nemzetiségek jogainak érvényesítése Magyarországon

Budapestről jelentik, hogy a magyar vallás- és közoktatási ügy minisztérium a most következő tanévtől kezdve a békéscsabai állami gimnázium magyar osztályaita párhuzamos szlovák nyelvű osztályok föllállítását rendelte el. A tanítás ez osztályokban szlovák nyelven történik. Az oktatásban minden szlovák anyanyelvű tanuló részt vehet és a jelentkezők fölvételét ez osztályokba nem korlátozzák, hanem a tanulók, illetve szülei akaratától teszik függővé.

A magyar kultuszminisztériumnak ez az intézkedése a bekecszerződéseknek a kisebbségi jogokról szóló rendelkezései alapján történt. Jól tudjuk, hogy nem csak a SHS. királyságban, hanem a volt monarchia többi utódállamainak területén kezdettől fogva működnek a nemzetiségi iskolák. — a békéscsabai nemzetiségi gimnázium tehát nem új jelenség. Reánk nézve csak azért bír nagyobb jelentőséggel, mert a

tanulók fölvételét nem kötik semmilyen külön elírásokhoz. Minden tanuló, aki szlovák anyanyelvűnek vallja magát, vagy aki szlováknak akar tanulni, föl kell venni a szlovák iskolába.

A beogradi kormány — sok

A német kormány ragaszkodik a jóvátétel leszállításához

— Kafonai szankciókkal fenyegetik Németországot — Bajorország a birodalom ellen

Berlinből jelentik: A hétfői délutáni minisztertanácson **határozták a német jegyzék felől,** melyel a francia választójegyzéket viszonyozni fogják. A pénzügyminisztérium azt tervezte, hogy bevarja előbb Angliának ideonatkozó választát, ezt a tervét azonban, úgy látszik, fölárta és **már zedán ányujtja Párisban a jegyzékét.** A jegyzékben Németország hivatalos kimutatásokkal igazolja azt, hogy a **negyvenmillió aranyárát megfizetni nem tudja,** mert ez a milliárd papírmárkának felele meg, ezt az összeget az állami háztartás egyensulya nem bírja el. Ennek alapján megismerteli első jegyzékben kifejtett kérését, hogy a **jóvátétel készítéseket havi részlettel szállítsa a németekre szállítsa le.** Párisban a németek kívánságát eljesíthetetlennek tartják. A francia lapok közlése szerint Poincaré miniszterelnöknek az a szándéka, hogy a szövetségesek tanácsában pénzügyi szanalási tervet javasoljon. Ha azonban nézetéhez nem esatlakoznak, vagy pedig Németország nem possumussal áll elő, **előttek szándéka, hogy legrovidebb idő alatt a szankciókra, sőt a kafonai szankciókra tér át.**

A Landau-pör koronatanujának vallomása

— Landau Elemér szerint Landau Adolfot meggyilkolták —

Budapestről jelentik: A Landau bünper keddi tárgyalásán Landau Elemér, akinek a meggyilkolt Landau Adolf nagybátyja volt, hallgatta ki a bíróság. Kijelentette, hogy **becsületlenségére fogadta a bünügyről szerzett adatait** senkinek tudomására nem adja. Eszközlatt mondhatja el véleményét a bíróság előtt, tehát a becsületlenségével fogadott kötelezettsége megszűnt. Ezen előrehcsató kijelentés után Landau Elemér elmondta a Landau-ügy részleteit: — Ráfogtak nagybátyámra, hogy kormányzóserleöst követtem el és hogy gyalgató a hadsereget. Soha politikával nem foglalkozott és az egész csak kohlomazt. A Simpon-kávéházban voltunk egy ízben, amikor Fontányi ügyvéd s Birkás jelenlétében kijelentette nagybátyám, hogy semmiféle áldozatból nem fog visszariadni annak felderítése érdekében, hogy látszón megkínzott két alkalmaszoztia kiznótt felkuttassa.

Felolvas ezután Landau Elemér egy levelet, amelyben Landau Adolf arra kéri, hogy szabadítsák ki rettenetes helyzetéből, mert közel van a megbolondulásához. Felek — írja Landau Adolf — hogy a főhadnagy valahová másbóvá visz, ahol még sokkal rosszabb és borzalmasabb lesz a helyzetem.

Elmondja, hogy nagybátyjával találkozott akkor, amikor átszáll-

esetben joggal — szemére veti a magyar kormánynak, hogy a nemzetiségeket nem részesíti kellő védelemben. A békéscsabai iskola példája az általános reakciónak hirdettet, magyar kormány részéről meglepően liberális.

Münchenből jelentik: Többnapos tanácskozás és minisztertanács után Bajorország véglegesen döntött, a köztársaság védelméről szóló törvény ügyében. A bajor kormány a parlamenti pártok túlnyomó többségének támogatásával hivatalosan és annenyelven kinyilatkoztatta, hogy **Bajorország független állami jogairól nem mond le és a birodalom egysége és jóváé érdekében tovább folytatja a harcot a berlini republikánus centralizmus ellen.** A porosz kormány követte, Zech gróf, bucsu nélkül távozt Münchenből, a bajor határon túl tartózkodó bajor csapatokat visszarendelték, Hamn demokrata kereskedelmi miniszter kivált a bajor kormányból és a bajor kormány hétfőn este kiadta nyilatkozatát és rendelkezését a köztársasági törvény öndlő alkalmazásáról.

A helyzetet Berlinben nagyon komolyan itélik.

A hétfői minisztertanácson még nem állapították meg a választ arra a levélre, melyet Ebert birodalmi elnök Lerchenfeld gróf bajor miniszterelnökhöz intézett. Ezzel az ügyvel csak a szerdai minisztertanácson kívánnak foglalkozni.

tották a kelenföldi laktanyába. **A lába csupa vér volt és a karja véres feketé foltok voltak.** A kelenföldi laktanyában újból megverték a fiatal Landauval együtt, akit vele kísérték át a laktanyába. Részletesen elmeséli Ruzsics szerelők kísérletét. Százötvenezer koronát kért Landau szabadonbocsátásáért. Ó följajlott neki övvenzezer koronát, de ezt keveselte. Végre megegyeztek. Ruzsics elment Landau Adolfért a kelenföldi laktanyába, hogy kiszabadítsa, de közbe elkísérték a foglyokat valahová. Ezek után fordult Rupert képviselőhöz.

Az elnök kérdésere kijelenti, hogy **tudja és be fogja bizonyítani, hogy Landau meggyilkolták.** Október másodikán este Sipo Kamillót látta mulatni elegánsan a Britanniában és már akkor valami sejtése azt sugta, hogy Sipo ott ha ott tört elő.

— Sohasem volt meggyőződéssem az, hogy önakasztás történt. Bizonyíték különben a véres ruha. Kisebbségi talákozatom a Royal előtt egy ismeretlen önzetlen ural, aki annak idején megígérte nagybátyám kiszabadítását. Bocsnatot kért, hogy nem sikerült kiszabadítani nagybátyámat. Előrehcsótta, hogy semmit sem fogad el fáradozásáért. Közölte velem mint szemtanu nagybátyám meggyilkolását. Landau vallomása után szünet következett.

Rablótámadások a magyar határ mentén

Az utóbbi hetekben a jugoszláv-magyar határ mentén ickv községek hatóságainál, a csendőrsöknél és a határőrségeknél mind több határmenti lakos tett panaszt, hogy az utakon megtámadják és kifosztják őket. Kelebia határánál az ottani cigányok veszélyeztetették a közbiztonságot. Néhány héttel ezelőtt azonban a határőrségeknél formális harcok után sikerült a cigányokat ártalmatlanná tenni és egy részüket, — mint annak idején megirtuk, — beszállították a suboticei rendőrségre, míg a többiek átszöktek Magyarországra.

Azóta a kelebiai szakaszon helyreállt a közbiztonság, Horgosnál azonban a támadások mindinkább elszaporodtak. A határőrségek legérberebb figyelmé dacára is a határátépési igazolvánnyal Magyarországra menő vagy onnan jövő kettősbírtokosokat a határvonal közelében megtámadják és kifosztják. A tetteseknek az őrségek nem tudtak nyomokra akadni, mert ezek a fosztogatások után minden alkalommal átmenekültek Magyarországra.

Mint értesülünk, ugyanez a helyzet áll fenn Magyarországi határmenti területén is, ahonnan az utonállók az SHS királyság területére menekülnek át. Nyomozásukat és ildözésüket az országhatár teljesen lehetlenné teszi, mert a határőrök és csendőrsök a másik ország területére természetesen nem mehetnek át, a hivatalos nyomozás pedig — kölcsönös megállapodások hiánya miatt — csak diplomáciai uton történhetik meg.

Az eddigi jelek azt mutatják, hogy az SHS királyság területén ezeket az utonállásokat magyarországi határmenti lakosok, a magyar területen pedig itteni emberek követik el. Az illetők kivárják, amikor a határőrök nincsenek a közelben és akkor támadják meg a határok közelében tartózkodó embereket. A támadók mindig úgy intézik a rablást, hogy tettük után veszély nélkül átmenekülhessenek a határon. Elrejtőzések és menekülések és ennek kukoricák nagyon elősegítik és maguk tulajdonítható, hogy az utóbbi hetekben, amióta a kukorica magasra nőtt, különös mértékben elszaporodtak a rablások.

A határőrségek jelentése folytán Karakasevics Gábor suboticei rendőrfőkapitány és Tillingler György főkapitányhelyettes, a bünügyi osztály vezetője, kedden reggel automobilon a horgosi határra ment, hogy ott a helyszínen megvizsgálják a támadások körülményeit és módot keressenek a rablások megállítására. A főkapitányság és helyettese visszaérkezése után a határőrségek és a csendőrség parancsnokságával érintkezésbe fog lépni és együtt fogják a szükséges övrendszabályokat megállapítani.

Őszi divatlapok megérkeztek !!!

Vig Zsigmond Sándor köngyverekedése

Subotica — Telefon: 57.

A varázscédulák

— Egy cseléd csaláai —

Kohn Rózi egyszerű kis zsidó mindenes-cseléd, aki legutóbb Tavankut pusztán szolgált. Alacsony, vézna lány, szürke rövid szoknyában, szürke harisnya a vékony lábán, nehéz, fűzős félcipőkkel. A fején szürke kendő. S ebben a szürke kis mindenes-cselédben van valami a nagy szélhámosok stílusából, mert különben nem sikerült volna neki a legszimlább módon tiz kereskedőt becsapni.

Kohn Rózi kis kiválasztott egy nagyon jó hangszáru nevét: özv. Hartmann Rafaelné nevet, — szolgált is valamikor Hartmannéknál, — s amikor meg volt a varázshatalommal felruházott név, leült a Rózi és egy kis papírdarabra felírta: »Zimányi ur, küldjön husz darab vegyes süteményt, lehetőleg krémest«. Ezzel a cédulával elment a Zimányi cukrászdába és ártatlan arccal átadta a cédulát azzal, hogy özv. Hartmannéknak kell a cukrászsütemény. Gyau nu nélkül kiszolgáltatták és Rózi átvette a husz krémest, elment haza a köhíd-utcai lakására, — ahol Kátóna Imréné alhérltetben bírt egy különbejáratos szobát, — és otthon barátijával, Faragó Rózsival, elfogyasztotta a süteményeket. Az első sikerült kísérlet után ismét leült a Rózi és Balázs Jenő piactéri divatkereskedőnél rendelt özv. Hartmanné részére négy pár harisnyát és selyem-szallagot. Este negyed nyolckor ment el az árúrt és szó nélkül meg is kapta. Azt mondotta, azért kell a harisnya, mert Hartmannéknál zsúr van. Következett Rukavina Tamás 25 darab sütemény-szállítással. Egyik Rudics-utcai férfi és nő divatkereskedőnél megjelent Rózi a kipróbált cédulájával és kért özv. Hartmanné részére hét pár 37-es cipőt. Az előrelátó kereskedő úgy gondolkodott, hogy két pár cipőből nem lehet választani és a kért két pár helyett adott négy pár cipőt és négy pár harisnyát. Azonban a kis cseléd nem csupán krémestpenyékere és divatcikkekre korlátozta üzletkört. A többször bevált és kipróbált cédula-rendszerével kicsalt a Palotás István, Majoros és Nagyhegyesi Mátyás hentesektől füstölt szalonnát, kolbászt és tepertőt, ami már igazán különös, mert azt mégis gondolni lehetett, hogy özv. Hartmanné, akinél százmétermázsaszáma van raktáron szalonna, kilóra vesz a hentesnél szalonnát és tepertőt. De a varázserőjű név itt is megtette hatását és gyau nuflanul meghozta a család cseléd céduláját, amit kért. Kutosov Mladen pék Kohn Rózi cédulája alapján egy álló hónapon át szállított özv. Hartmanné részére minden második napon 12 kiló fehér és barna kenyert, persze Rózi vitte el személyesen a kenyeret és otthon árnyékmenyével eladta. A házbelieknek feltűnt, hogy a Rózi mindenfélet hoz haza a lakására és szállásonője valomása szerint, ő és barátinje, Faragó Rózi, »arra parrotzták ki a dolgot«, hogy van nekik pék-házibarátjuk, hentes házibarátjuk, cukrász-divatúru stb. házibarátjuk» és azok adják a holmikat.

A Rózi azt azonban végre mégis utolérte a végzete. Mayerhoff Ella csokoládé-kereskedésében körülbelül 2000 korona értékben csokoládét rendelt özv. Hartmanné részére, persze a bevált cédularendszer alapján. Mayerhoff Ella odaadta a kért csokoládét, de rákövetkező nap számlát küldött Hartmannének a szállított csokoládéról.

Erre persze rögtön kipattant a család, mert Hartmanné meglagadta a számla kifizetését azzal, hogy ő nem rendelte a csokoládét.

Mayerhoff Ella feljelentésére megindult a nyomozás és csakhamar kézrekerült a szélhámos cseléd.

Ebben a bűnügyben tartotta meg

a főtárgyalást kedden a suboticei büntetőbírószék Pavlovics István dr. törvényszéki elnök vezetésével.

A kis cseléd mindent beismert; Büntönnek érzi magát és sorban beismerte csaláait.

A károsult kereskedők és iparosok közül elsőnek Kutosov Mladen péket hallgatta ki a bíróság, aki január 12-től február 12-ig minden második napon húsgészen kiadta a 12 kiló kenyeret.

Elnök: Nem volt önnek gyanus, hogy özv. Hartmanné hitelbe vásárol kenyeret heteken át?

Tanu: Nem, mert a cseléd pontosan gyütt mindig a kenyérért.

Elnök: És hogy jött rá, hogy meg van csalva?

Tanu: A *Bácsmegyei Napló*-ban olvastam, hogy Kohn Rózi cselédét letartóztatták, aki özv. Hartmanné Rafaelné nevében végigcsalta a kereskedőket. Zimányi Albert cukrász az elnök kérdésére szintén azt mondja, hogy a *Bácsmegyei Napló*-ban Kohn Rózi letartóztatásáról megjelent cikkből tudta meg, hogy Hartmanné nevével megcsalták.

A bíróság Kohn Rózit bűnösnek mondotta ki csalásában és elítélte egy év és négy hónap börtönbüntetésre, amelyből négy hónapot a vizsgálati fogság által kitöltöttek vett. Az ítélet jogerős.

Szamuelyi Tibor hagyatéka

Budapestről jelentik: Szamuely Tibor hagyatéka ügyében hétfő délután négy órakor tartotta meg Kiss József dr. királyi ügyész az első tárgyalást.

A Magyar Általános Hitelbank pénccelszobájában őrzik a volt építész hagyatékát képező aranys és ezüst értéktárgyakat, még azokat az értékeket, melyeket Szamuely öngyilkossága után autójában találtak meg, a bécsújhegyi járásbírószék őrizi letétként. Ezel az értéktárgyak az 1919–20 években felvett leltár becsélszerint mintegy kétfélmillió értékeképviseletnek, mai értékük azonban szakértők szerint huszonöt-harminc milliót is többet tesz ki. A hagyaték gondnokul a bíróság annak idején Wass István dr. ügyvédet rendelte ki.

A hagyaték tulajomó része a nyiregyházi Samuelyi házrész kivételével arany- és papírdollár, frank stb. külföldi valuták, továbbá ékszerek, órák, gyűrűk, diszmagyar ruhák ékkövei és gombjai, cigarettatárcák alkotják.

A hagyaték eljárás a diktatura alatt megkörosítottak kezdeményezésére indult meg. A károsultak és hitelezők közül, akik Szamuelyi hagyatékára igényt jelentettek be, eddig mintegy 15–20 jelentkeztek. Így például a szolnoki haláraiteltek közül 10–20 ezer koronát felvezetés ellenében fímentek ellenfordalónár kisgazdák váltásádjuk visszatérítését követelik. A károsultak közt van Liphay Artur né, ekítől mintegy hárommillió korona értékű drága kövekkel kirakott arany szentségtartót raboltak el a kommun idején. A követelések így mintegy harminc-negyven millió koronát tesznek ki.

A magyar kincstár képviselőiben Horváth Barna dr., kincstári jogügyi fogalmazó jelent meg a hagyatéki tárgyaláson. A kincstár minimálisan számított harmincmillió értékű követelést jelentett be az Osztrák-Magyar-Bankból,

az állampénztárból elkommunizált értékek fejében.

A Szamuelyi-család tagjai közül Szamuelyi Tibor apja, aki jelenleg a budapesti ügyészség fogságában ül, a saját igényéről lemondott. Szamuelyi Oroszországban levő kiskoru László öccsének érdekeit Dániel Sándor dr. ügyvéd, ügygondnok képviselte, míg Szamuelyi Margit nevű férjzett Szilárd Józsefné ismeretlen helyen tartózkodó nővéreinek képviseletében a kirendelt ügygondnok helyettese jelent meg a tárgyaláson. Miután a hagyatékban csak igen csekély részét sikerült még eddig felkutatni, az érdemleges tárgyalást egyéb adatok, többek közt a népbiztosok perének egyes iratai beszerzéséig felfüggesztették.

Drágasági pótlék

— földben

Földet kapnak a városi tisztviselők

A köztisztviselők tarthatatlan helyzetén való segítség céljából megindult tárgyalások során — mint tegnap már jeleztük — fölvetődött az az eszme is, hogy a tisztviselőkön földosztás által lehetne a leghatározottabban segíteni, mert a fizetésemelések nem tudnak lépést tartani az állandó rohamos áremelkedéssel.

Nem véletlen, hogy ugyanakkor, amikor a suboticei gyáriparosok munkásaik részére béremelés helyett természetbeni ellátást karnak biztosítani, a suboticei városi tisztviselők körében is azért indul meg a mozgalom, hogy földet kapjanak a várososi ennek a követelésnek magi Karakásevics rendőrfőkapitány a szószója.

A fölmerült terv, ugyilátszik, visszhangra talált a városi tanácsnál és az sokkal hamrabb megvalósulni, semmint hinn lehetett volna. A városi tanács ugyanis már megkezdte a tárgyalásokat, hogy miképpen lehetne a tervet a gyakorlatban keresztülvinni. A tanács már néhány napja foglalkozik ezzel a kérdéssel és a terve, hogy a városi földjeiből egy bizonyos terület részt arra fordít, hogy azt a tisztviselők között ossza fel. Egyelőrről van szó, hogy a tisztviselők külön-külön kapjanak egy-egy földparcellát drágasági pótlék fejében, amelyet azután maguk művelnének és ezen a területen megteremne az a gabona, amely évi szükségletük fedezésére szükséges.

A kilátásban lévő földosztásról a *Bácsmegyei Napló* munkatársának illetékes helyen a következőket mondták:

— A tárgyalások egyelőre még olyan kezdő stádiumban vannak, hogy nem lehet még szó a tervezett földosztás részleteinek fixirósásával. A város tanácsában megvan minden hajlandóság arra, hogy tisztviselőinek drágasági pótlék fejében földet osszon. Ennek egyetlen akadályja csak az, hogy az ilyen földosztáshoz is valószínűleg szükség lesz az agrárminiszterium előzetes jóváhagyására.

Egyeztetéssel volna az eset, ha egy közös gazdaságot létesítené a város alkalmazottai részére a már működő kertgazdaságok mintájára, azonban egyelőre az a cél,

hogy minden arra rászoruló tisztviselőt juttassunk külön földhöz.

— Hogy milyen nagy volna egy parcella, ami egy-egy tisztviselőre esne és hogy egyenlő méretekben kapna-e minden városi alkalmazott földet, az még nem bizonyos, valamint az sem, hogy milyen formában történék meg ez a földosztás, mert hiszen a felosztott parcella semmiesetre sem mehetne át az illető tisztviselő tulajdonjogába véglegesen, merj annak haszonélvezete csak addig illetné meg, amíg a város szolgáltatásában áll. Műndezekről a kérdésekről most folynek a tárgyalások, amelyek remélhetőleg rövidesen eredményre vezetnek.

A városi tisztviselők nagy várakozással tekintenek a praktikus érv megvalósulása elé, amelytől helyzetük javulását remélik.

Az araki front hősei

Még a világháborúban történt. Az iraki (mezopotámiai) fronton harcoló angol csapatokat a török tulerő bekerítette és török fogságba esett az angolok egész vezérkara, maga Townshedd tábornok, a hadserg parancsnoka is. A leggyorsabban után természetesen hazatértek a felszabadult hadifoglyok a ködös felhőkben. Azóta négy esztendő elmúlt és a török nép Musztafa Kemal pasa vezetésével új szabadságharcba kezdett az erőszakos béke ellen. Az Angorában székelő forradalmi török kormány ma homolyan számbavevendő hatalmi tényező és önálló katonai és diplomáciai tárgyalásokat folytat a világbíró nagyhatalmakkal. Most azt jelenti a táviró, hogy az angol kormány megint egy magasrangú katonát küldött el Kemal pasával való tárgyalásokra. Ezutal Townshedd tábornok esett a brit kormány választása, amit talán éppen török hadifogsága tett alkalmassá erre a szerepre. Az angol katonadiplomata maga Teul-bev, a népbiztosok tanácsának elnöke fogadta ünnepélyesen. Kemal Musztafa pasa megkezdte vele tárgyalásait és 15 napos európai tartózkodása idejére kirendelte mellé személyes szolgálatra Nuredin pasát. Ugyanazt a Nuredin pasát, aki a derék Townshedd generálját annak idején Kutael-Amandinál fogságba ejtette.

Ezen a kis találkozásán érdemes egy kicsit elgondolkozni. Mintha látnánk az ember maga előtt Diplomácia simráborotvált vékony ajkai körül az irónikus mosolyt háború, béke, hadifogság, szenvedés és minden egyéb emberiek felett.

— A király külföldre utazik. Beogradból jelentik: A Tribuna értesítése szerint a király és a királyné a hét vége felé Beogradba önk. Rövid ittartózkodás után valószínűleg egy külföldi fürdőhelyre fognak utazni.

— Zserjav és az Adria Bank. Beogradból jelentik: A Tribuna mai száma éles támadást intéz Zserjav szociálpolitikai miniszter ellen abból az alkalomból, hogy Zserjav az öt támadó Jadranska Bankát most leleplezéssekkel akarja lehetetlenné tenni. A Tribuna avval védolja meg ezzel kapcsolatban Zserjavot, hogy 1919-ben egy szalonkocsiban 12 millió koronát csempesztett át Oroszországba.

— **Pasic miniszterelnök tárgyalásai.** Beogradból jelentik: Pasic miniszterelnök kedden délelőtti kihallgatáson fogadta Belugdzics athéni követet. Később Linder Béla és a sabáci püspök látogatásait fogadta.

— **Az olasz király De Factát bízta meg a kabinet alakításával.** Romából jelentik: Hír szerint a király De Factát bízta meg a kabinet alakításával, aki azonban eddig nem nyilatkozott a megbízás elfogadásáról.

— **Ki lesz a pénzügyi államtitkár?** Beogradból jelentik: Beavatott körökben tudni vélik, hogy az újonnan szervezett pénzügyi államtitkári állásra dr. Popovic Szevtiszláv demokrata képviselő lesz kinevezve.

— **Polgármestert neveztek ki Noviszadra.** Beogradból jelentik: A helyigaznász augusztus 1-én kelt rendeletével dr. Stefanovic Zsarkót Novisad polgármesterévé nevezte ki, dr. Szalepsevics főispánt pedig a polgármesteri teendők ellátása alól fölmentette.

— **Csehszlovákia elismerte az albán államot.** Beogradból jelentik: A Csehszlovák kormány értesítette az Albán és az SHS. kormányokat, hogy de jure elismerte az önálló albán államot.

— **Államosított kémiai intézet.** Osijekről írja tudósítónk: A beogradi gazdasági és pénzügyi miniszteri bizottság az osijeki Mezőgazdasági Társaság által alapított és fönntartott kémiai és agrikulturális laboratóriumot, amelyet Seiwerth dr. professzor vezetett, 7,200.000 koronáért megvásárolta és állami tulajdonba helyezte. Az intézet eddig mindig a legszomorubb helyzetben volt a folytonos deficitiek miatt, mivel a Mezőgazdasági Társaság nem volt abban a helyzetben, hogy a ráfizetéseket fedezhesse. Az állami kezelés alatt teljesen fölcseréltik.

— **Landau Lázár meghalt.** Mindenki ismerte ebben a városban és mindenki szerette Landau Lázár táncmestert, az öreg Landau hácsát, aki egész nemzedékeket avatott be a táncművészet titkaiba s épp ezért a város közönségének legszelebb rétegeiben igaz és őszinte részvétet kelt halálának híre. Landau Lázár hétfőn éjjel, négy napi rövid szenvedés után, tüdőgyulladásban csendesen elhunyt. Magos kort ért el, 82 éves volt, ebből 60 évet töltött a táncmesteri pályán. Voltak növendékei olyanok, akiknek nagyanyját, sőt dedányját is ő tanította táncolni. Landau Lázár volt a vojvodinai táncmesterek nesztora, akinek mindig deris, napfényes volt a kedélye, arany a szíve, aki — bár nem volt megadva földön javakkal — mindig kész volt segíteni szegényebb embertársain és boldog volt, ha segítetett. Egyesek volt hozzá a sors, mert magas kora dacára megkímélte az aggkor gyöngeségétől, friss erőben, tetterejében feljében volt a legutolsó időkig és midőn ágyba döntötte a betegység, nem szenvedett sokat és a halál megváltotta. Temetése szerden délután 5 órakor lesz a Trumbiceva-utca (Petöfi-utca) 30. számú gyűszűházban.

— **Gyilkos, aki önként jelentkezik.** Osijekről írják: Ma reggel az osijeki kir. ügyészségen megjelent egy Milosevics Jovan nevű 29 éves erduti földműves, aki emberölés miatt följelentette magát és kerte a letartóztatását. Milosevics elmondta, hogy vasárnap este az erduti kocsmában együtt iddogált több ismerőseivel, amikor közéjük vetődött Mihajlovics Gyoko vele szóváltásba keveredett. A felelős orlász Mihajlovics öt kétszer arculütötte, mire ő előrántotta zsebkését és bántalmazni kezdte Milosevicsét. A gyilkos azt utána azonnal gyulogosan elindult Osijekre, hogy följelentse magát. Az ügyészség a gyilkos parasztlagányt letartoztatta, a helyszínerre pedig vizsgálóbizottság szállott ki.

— **Általános sztráik Rómában.** Rómából jelentik: A szakszervezetek központi vezetősége a Milánó és környékén történt fascista atrocitásokra válaszképpen az általános sztráikot proklamálta. Rómában kedd reggel óta az összes ipariüzemekben szünet a munka. A sztráikhoz a városi üzemek munkásai is csatlakoztak, így a villamosok sem közlekednek.

— **Halálra ítélt német gárdatisztek.** Néhány nappal ezelőtt megírtuk, hogy a brügger esküdtségi bíróság megkezdte báro Sagern Rikoldt és Stolberg herceg volt gárdatisztek büntülgyének tárgyalását. A két gárdatiszt a német megszállás alatt meggyilkolta és aztán kifosztotta D'Arreux heiga grófit. Az esküdtségi bíróság a két rablógylóskot kötéll áltau halálra ítélté.

— **A kikindai ízletek vasárnapi záradása.** Veliki-Kikindáról jelentik: A kikindai kereskedők egyesülete szombaton gyűlést tartott, melyen a szociálpolitikai minisztériummal a vasárnapi záróról szóló rendeletéről foglalkoztak. A kereskedők egy része ugyanis vasárnap délelőtti nyitva tartja ízleteit, ami ellen azok, akik végrehajítják a miniszter rendeletét, tiltakozást jelentettek be. Az egyesület gyűlésén a kereskedők elhatározták, hogy saját körükben represszáliákat fognak alkalmazni azok ellen, akik nem zárják be ízleteiket.

— **Kállay Albert halála.** Szegedről jelentik, hogy Kállay Albert 85 éves korában, véletlen baleset következtében meghalt. Halálát a virágai iránt való szeretete okozta. A 85 éves öreg ur a kertjében dolgozgatott, ahol egy rozsdás szeg véletlenül megkarcolta a kezét, amiből vérmegezés támadt. Kállay Albert a 80-as években főispánia volt Subotícának és sok maradó emléke fűződik nevéhez. Így az ő műve a vasuti pályaudvarral szemben levő városrész rendezése. A város régi polgárai emlékeznek még rá, hogy a vasuti pályaudvar térfelén és előtt, ahol ma pompás paloták díszelgnek, Kállay Albert főispánsága előtti időkben szépséges volt, zöld lináros pocsolóakkal és portengerbe hulladó kis zig-zagos utcákkal. Kállay Albert főispánsága a Mamuzsich-korszakra esik, amikor Mamuzsich Lázár polgármestersége alatt heves közéleti harcok dúltak a régi városok körül és egy-egy városi közgyűlés, amelyet akkoriban a jelenlegi színházi teremben tartottak meg, országra szóló porrányok színhelye volt. Epp azért hozták ide Szegedről Kállay Albertet, hogy mint pártfőnök felül áll, semleges szemlélyiséggel, pártatlanul vezesse a közgyűléseket. Ennek a feladatnak nagy eréllyel meg is felelt és keményen állt a főispáni s. ákben. Haláláról a régi magyar politikai közélet egy tipikus alakja szállt sírba.

— **Csecsemőhottest a vonatban.** Kedden hainában a fél ötkor Beograd felől érkezett személyvonat egyik kocsiában a kocsisztozakok egy körübelül egyhónapos leánygyermek holttestére akadtak. A rendőrség megindította a nyomozást.

(*) Ne felejtse el, hogy a Fehér angol és franchi női divatszalon Noviszadon Kiszacsi-utca 20. alatt van 3937

(*) **Megjelent: A bélyeg és joglillekek hali nagy lexikonának III-ik teljesén ad-dolgozat és bővített kiadása,** mely a többi évi augusztus hó elsejével lényegesen megváltoztatott bélyeg- és joglillekeket tünteti fel. A lexikon magában foglalja egy a peres mint a perenkülvil valamint a közigazgatási elharásban felmerülő összes bélyeg- és joglillekeket, tehát egy az állandó, mint a fokozatos, valamint a százelekos illetekeket. A mű ügyvedek, bírák, kir. közjegyzők, közszolg. legyzők és pénzüztézetek valamint ipari vállalatok, kereskedők és iparosoknak nélkülözhetetlen. Kapható szerb vagy magyar nyelven, egyes szám ára 20 dinár, a pénz előzetes beoldése vagy utánvét ellenében, megrendelhető a szerzőnél Dr. Vlakovits Milan volt p-ügyi főtanácsos, jelenleg a pancsovai O. T. Uprava szovizaránál.

(*) **Mit panaszkodik?** Értkezzen ott, ahol én. Hol? a Fierst-étteremben.

(*) **Roth Olga kozmetikai intézetében** Kr. Alexandrova-utca 21. szám alatt, az Angol-Magyar Bank palotájában, félemelelen, modern szépségápolás, arcbőrhámlasztás, alkalmatlan hajszálak, pattanások, szemölcsök, szemlök, májfoltok végleges elhávolítása. Kaphatók saját készítményű, kiváló hatású kenőcsök, puderek, gyógyszerpapnokok, arcfehérítő és szeplőkemőcsök stb. 2804

(*) **Dr. Hozman Károly orvos** németországi utjáról visszatért és rendeléseit újból megkezdte. Rendel. d. e. 8-10-ig és d. u. 2-5-ig. Radics-u. 2. Röntgen. 3747

(*) **Dr. Vécsei Jenő orvosi rendelője** nemi beteglek részére. Rendel. délelőtt 7-9-ig. Délután 2-től fél 4-ig és 5-7-ig. Lakás: Cyrillmetoda-tér 12. I. emelet, Vojnich Piroška-féle ház.

(x) **I. M. Ovadia beogradi ügyvéd,** telefon 1548. Kraha Milana 9 (az udvarban). Intervéniai minden ügyben a hatóságoknál. Levelez szerbül, magyarul. 3748

Zürich, augusztus 1. Zárlat. Berlin 0.82, Newyork 526, London 2340, Páris 4320, Milánó 2385, Prága 13, Budapest 026, Zagreb 102.50.

Beograd, augusztus 1. Zárlat. Newyork 80, Páris 6.65, Milánó 383, Bécs 0.20, Berlin 13.50, Budapest 4.70, Bukarest 54.

Testszinü fürdőfűzők, melltartók és mellfűzők hasszorítóval készülnek
Steinne
Schäffer Margit
fűző szalonjában
Kavadziceva u. 7. (Báráng-lök.)

Allatorvosi vezetés! Állami fölügyelet
PATRIA
SZERUMTERMELŐ-INTÉZET
BEOGRAD-SUBOTICA
VÉDŐJEGY.
BÜRGÖNYCIM: PATRIA SZERUM SUBOTICA. TEL.-SZÁMOK: BEOGRAD 472. SUBOTICA 60.

Első hazai intézet, mely az összes állati oltóanyagokat és szerumokat kizárólag hazai bakteriumtörzsekkel termeli.
Termelünk és szállítunk védő- illetve gyógyító oltóanyagokat és szerumokat minden mennyiségben és mindenkor teljesen friss állapotban a következő belegekhez, u. n.
Lépfene, sertésorban, sertésostias, (sertésvész) sertéspestis, baromfikölső, mirtigyök (peteszkör) sercegő-lúszkó, járványos elvetés (abortus) vérhas és fertőző tüdőhő ellen.
Készítünk továbbá Tuberculint és Ophthalmint végül Murint egerek és Ratint patkányok irtására. Díjtalan kórtanegyelmités! Díjmentes felvilágosítás minden szakkérdésben.

Bécsi nemzetközi mintavásár
1922. szeptember 10-18
Legkedvezőbb bevásárlási alkalom
a jugoszláviai kereskedők részére.
A technika, a ruházati-, luxus-, disznui-, játék és papiripar utolsó ujdosságai. — Építészeti vásár az ipari és lakásépítés legújabb tervezeteivel.
Mindennemű felvilágosítással szolgál a Wieni Vásár R. T. Wien VII., Kiállítási palota, további a wieni vásár tiszteletbeli képviselője Hugo Schön Osijek. 4629

